Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

20. oktober 2016*

»Præjudiciel forelæggelse — industriel og kommerciel ejendomsret — ophavsret og beslægtede rettigheder — direktiv 93/98/EØF — artikel 10, stk. 2 — beskyttelsestiden — ingen genoprettelse af beskyttelsen i henhold til Bernerkonventionen«

I sag C-169/15

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Benelux Gerechtshof (Beneluxdomstolen) ved afgørelse af 27. marts 2015, indgået til Domstolen den 13. april 2015, i sagen

Montis Design BV

mod

Goossens Meubelen BV,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, og dommerne M. Vilaras, J. Malenovský (refererende dommer), M. Safjan og D. Šváby,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 10. marts 2016,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Montis Design BV ved advocaten F. Berndsen og C. Van Vlockhoven

— Goossens Meubelen BV ved advocaten M. Scheltema, S. Kingma og P. Lodestijn

— den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes og T. Rendas, som befuldmægtigede

— Europa-Kommissionen ved P. Loewenthal og J. Samnadda, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 31. maj 2016,

* Processprog: nederlandsk.

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 10, stk. 2, og artikel 13, stk. 1, i Rådets direktiv 93/98/EØF af 29. oktober 1993 om harmonisering af beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder (EFT 1993, L 290, s. 9).

2 Denne anmodning er blevet indgivet under en sag mellem Montis Design BV (herefter »Montis«) og Goossens Meubelen BV (herefter »Goossens«) vedrørende Goossens mulige krænkelse af ophavsretten til stolene »Charly« og »Chaplin«, som Montis er indehaver af.

Retsforskrifter

International ret

Bernerkonventionen

3 Artikel 5, stk. 2, i Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker (Parisakten af 24.7.1971), som ændret den 28. juli 1979 (herefter »Bernerkonventionen«), bestemmer:

»Nydelsen og udøvelsen af disse rettigheder er ikke undergivet nogen formalitet og er uafhængig af eksistensen af beskyttelse i værkets hjemland. Når ikke andet er foreskrevet i denne konvention, retter beskyttelsens omfang såvel som de retsmidler, der er hjemlet ophavsmanden i det øjemed at værne om hans rettigheder, sig derfor udelukkende efter lovgivningen i det land, hvor beskyttelsen kræves.«

WTO-overenskomsten og TRIPs-aftalen

4 Aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (herefter »TRIPs-aftalen«) blev undertegnet den 15. april 1994 i Marrakesh. Denne traktat, der er indeholdt i bilag 1 C til overenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen (herefter »WTO-overenskomsten«), blev godkendt ved Rådets afgørelse 94/800/EF af 22. december 1994 om indgåelse på Det Europæiske Fællesskabs vegne af de aftaler, der er resultatet af de multilaterale forhandlinger i Uruguayrundens regi (1986-1994), for så vidt angår de områder, der hører under Fællesskabets kompetence (EFT 1994, L 336, s. 1).

5 WTO-overenskomsten og TRIPs-aftalen trådte i kraft den 1. januar 1995. Imidlertid var medlemmerne af Verdenshandelsorganisationen (WTO) i henhold til TRIPs-aftalens artikel 65, stk. 1, ikke forpligtet til at anvende bestemmelserne i aftalen før udløbet af en periode af generelt et års varighed regnet fra WTO-overenskomstens ikrafttræden, dvs. før den 1. januar 1996.

6 TRIPs-aftalens artikel 9, stk. 1, bestemmer:

»Medlemmerne [af WTO] skal efterkomme artikel 1 til 21 i Bernerkonventionen (1971) og tillægget dertil [...]«

EU-retten

Direktiv 93/98

7 I 27. betragtning til direktiv 93/98 var følgende anført:

»[D]et er et led i Fællesskabets retsorden, at erhvervede rettigheder og berettigede forventninger skal respekteres; medlemsstaterne kan i særdeleshed bestemme, at ophavsrettigheder og beslægtede rettigheder, som reaktiveres i henhold til dette direktiv, under visse omstændigheder ikke må danne grundlag for, at personer, der i god tro indledte udnyttelsen af værkerne på et tidspunkt, hvor disse var offentlig ejendom, skal erlægge vederlag.«

8 Dette direktivs artikel 1, stk. 1, bestemte:

»Ophavsretten til litterære eller kunstneriske værker som defineret i artikel 2 i Bernerkonventionen gælder i ophavsmandens levetid og i 70 år efter vedkommendes død, uanset på hvilket tidspunkt værket lovligt blev gjort tilgængeligt for offentligheden.«

9 I nævnte direktivs artikel 10, stk. 2 og 3, bestemtes:

»2. Den beskyttelsestid, der er fastsat i dette direktiv, finder anvendelse på alle værker og emner, som på den i artikel 13, stk. 1, nævnte dato er beskyttet i mindst én medlemsstat i medfør af national lovgivning om ophavsret eller beslægtede rettigheder, eller som opfylder kriterierne for beskyttelse efter direktiv 92/100/EØF.

3. Direktivet berører ikke nogen udnyttelseshandling, der har fundet sted før den i artikel 13, stk. 1, nævnte dato. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til i særdeleshed at beskytte tredjemands erhvervede rettigheder.«

10 Samme direktivs artikel 13, stk. 1, fastsatte:

»Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme artikel 1 til 11 i dette direktiv senest den 1. juli 1995.«

Direktiv 92/100/EØF

11 Artikel 2, stk. 3, i Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (EFT 1992, L 346, s. 61) bestemte:

»Dette direktiv omfatter ikke udlejnings- og udlånsrettigheder i forbindelse med bygningsværker og brugskunst.«

Benelux-retten

12 Benelux-landenes fælles lov om design, som er gennemført ved konventionen af 25. oktober 1966 (*Tractatenblad* 1966, nr. 292, s. 3, herefter »Benelux-loven«), trådte i kraft den 1. januar 1975. I henhold til denne lovs artikel 12 har registreringen af et design en gyldighed på fem år regnet fra datoen for ansøgningen.

13 Benelux-lovens artikel 21 bestemte:

»1. Et design af betydelig kunstnerisk karakter kan beskyttes både ved denne lov og ved ophavsretslovene, såfremt betingelserne for anvendelsen af begge foreligger.

[...]

3. Annullation af indgivelsen af et design af betydelig kunstnerisk karakter eller ophøret af eneretten som følge af indgivelsen af et sådant design medfører et samtidigt ophør af ophavsretten til dette design, forudsat at de to rettigheder tilhører den samme indehaver. Der indtræder imidlertid ikke noget ophør, såfremt indehaveren af designet i henhold til artikel 24 fremlægger en særlig erklæring med henblik på at opretholde sin ophavsret.«

14 Lovens artikel 24, stk. 1 og 2 bestemte:

»1. Den i artikel 21[, stk. 3,] omhandlede erklæring skal fremlægges under iagttagelse af de formkrav og mod betaling af det gebyr, der fastsættes i gennemførelsesbestemmelserne, i løbet af det år, der ligger umiddelbart forud for udløbet af eneretten til designet [...]

2. Erklæringen registreres, og registreringen offentliggøres.«

15 Begrundelsen til konventionen og Beneluxlandenes fælles lov om design anfører følgende:

»Artikel 21

[...] [Stk. 3] har til formål at forene kravene til offentlighedens sikkerhed og muligheden for kumulering af to former for beskyttelse. Det er nemlig ønskværdigt, at registret giver så komplet et overblik over beskyttede design som muligt.

I denne forbindelse fastlægger [dette stykke] forpligtelsen for den ophavsmand, der har fundet det passende også at beskytte sig selv ved ansøgning af et design, at afgive en særlig erklæring – i princippet før designretten ophører. For at garantere offentlighedens sikkerhed synes det uomgængeligt at sanktionere undladelsen af at indgive en sådan erklæring ganske strengt. En ophavsret, der ikke er angivet, ophører på samme tid som den designret, som den er kumuleret med […]

Artikel 24

I princippet skal erklæringen være afgivet, inden designretten ophører.

[...]«

16 Litra U i protokollen om ændring af Benelux-landenes fælles designlov, der blev undertegnet i Bruxelles den 20. juni 2002, og som trådte i kraft den 1. december 2003, bestemmer:

»I kapitel II med overskriften »Design af betydelig kunstnerisk karakter« foretages følgende ændringer:

[...]

2. Artikel 21 og 24 ophæves.

[...]«

17 I den fælles kommentar fra Benelux-landenes regeringer vedrørende protokollen af 20. juni 2002 om ændring af Benelux-landenes fælles designlov anføres følgende:

»Artikel 21[, stk. 3,] og den dermed forbundne artikel 24 har altid været udsat for megen kritik. I henhold til disse artikler skal den samtidige indehaver af en design- og ophavsret til et produkt, hvis han ønsker at beholde ophavsretten efter designrettens udløb eller ugyldighedserklæring, i dette øjemed afgive en opretholdelseserklæring, som indføres i Benelux-registeret. Artiklen blev i sin tid optaget i [Benelux-loven], idet bekendtgørelse af rettigheder, for hvilke der kræves beskyttelse, er et af de vigtigste principper i [Benelux-loven]. I mellemtiden har Hoge Raad [der Nederlanden] bekræftet, at denne bestemmelse ikke er i overensstemmelse med artikel 5, stk. 2, i Bernerkonventionen, som foreskriver, at ophavsmænd til værker, for hvilke de har krav på beskyttelse ifølge denne konvention, ikke er undergivet nogen formalitet med hensyn til nydelse og udøvelse af deres ophavsrettigheder (HR 26.5.2000, RvdW 2000, 141). I TRIPs-aftalens artikel 9 pålægges det ligeledes de kontraherende stater at respektere denne artikel i Bernerkonventionen. De ovenfor nævnte faktorer retfærdiggør en ophævelse af artikel 21[, stk. 3] og af artikel 24.«

Nederlandsk ret

18 Direktiv 93/98 blev gennemført i nederlandsk ret ved Wet tot wijziging van de Auteurswet 1912 en de Wet op de naburige rechten (lov om ændring af lov om ophavsret af 1912 og lov om beslægtede rettigheder) af 21. december 1995 (Stb. 1995, nr. 652). Loven trådte i kraft den 29. december 1995.

19 Efter de ændringer, der er indført ved den nævnte lov, har artikel 51, stk. 1, i Auteurswet (lov om ophavsret) af 23. september 1912 følgende ordlyd:

»De beskyttelsestider, der er fastsat ved nærværende lov, gælder fra og med ikrafttrædelsen af denne artikel i forhold til værker, som den 1. juli 1995 er beskyttet af den nationale lov om ophavsret i mindst én medlemsstat i Den Europæiske Union eller én stat, der er part i aftalen af 2. maj 1992 om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

20 Montis designer og fremstiller møbler.

21 I 1983 designede Gerard van den Berg, den forhenværende direktør og hovedaktionær i Montis, lænestolen »Charly« og stolen »Chaplin«. Lænestolen og stolen har forskellig størrelse, men ligger tæt på hinanden med hensyn til deres form. Den 19. april 1988 blev der indgivet en international designansøgning for lænestolen »Charly« og stolen »Chaplin«, der angav Montis som indehaver af designrettighederne og Gerard van den Berg som ophavsmand. Denne indgivelse blev registreret den 12. juli 1988.

22 I 1990 overdrog Gerard van den Berg sine ophavsrettigheder vedrørende sine stole til Montis.

23 Ved afslutningen af perioden for registreringen af de nævnte design havde Montis ikke indgivet nogen opretholdelseserklæring som fastsat i Benelux-designlovens artikel 21, stk. 3. Følgelig ophørte såvel de designrettigheder som de ophavsrettigheder, som selskabet var indehaver af i forhold til de pågældende stole, den 18. april 1993.

24 I løbet af 2008 lagde Montis sag an mod Goossens ved rechtbank 's-Hertogenbosch (ret i første instans i 's-Hertogenbosch) med påstand om, at dette selskab i de møbelforretninger, som det driver, havde markedsført stolemodellen »Beat«, der angiveligt krænkede Montis' ophavsrettigheder til stolene »Charly« og »Chaplin«. Til forsvar gjorde Goossens gældende, at Montis' ophavsrettigheder i mangel

af en opretholdelseserklæring var ophørt. Montis gjorde som svar på denne argumentation principalt gældende, at deres ophavsrettigheder burde anses for genoprettet på grund af ophævelsen af Benelux-lovens artikel 21, stk. 3, den 1. december 2003, idet denne ophævelse ifølge Montis havde tilbagevirkende kraft. Subsidiært gjorde Montis gældende, at selskabets rettigheder ligeledes burde anses for at være genoprettet som følge af vedtagelsen af direktiv 93/98.

25 Efter delvist at have tabt sagen i første instans og appelinstansen iværksatte Montis kassationsappel ved Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandenes øverste domstol).

26 Under sagen afviste Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandenes øverste domstol) det af Montis fremsatte argument, hvorefter én af de pågældende stolemodeller stadig den 1. juli 1995 var beskyttet i en anden medlemsstat end Kongeriget Nederlandene, med den begrundelse, at dette argument var fremsat for sent.

27 Idet retten var i tvivl om de konsekvenser, der måtte drages af ophævelsen af Benelux-lovens artikel 21, stk. 3 og artikel 24 med hensyn til ophavsrettigheder, der før i tiden ophørte, såfremt der ikke blev indgivet en opretholdelseserklæring, forelagde den ved afgørelse af 13. december 2013 to præjudicielle spørgsmål for Benelux Gerechtshof (Beneluxdomstolen).

28 Benelux Gerechtshof (Beneluxdomstolen) er af den opfattelse, at den tvivl, som Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandenes øverste domstol) har givet udtryk for, under alle omstændigheder kun kan foreligge, såfremt direktiv 93/98 ikke er til hinder for en national lovgivning, der bestemmer, at i det tilfælde, hvor en ophavsrettighed er ophørt inden ophævelsen af Benelux-designlovens artikel 21, stk. 3, skal denne anses for at være definitivt ophørt.

29 På denne baggrund har Benelux Gerechtshof (Beneluxdomstolen) besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Finder den beskyttelsestid, der [er fastsat] i […] artikel 10, jf. artikel 13, stk. 1, [i direktiv 93/98], anvendelse på ophavsrettigheder, der oprindeligt var beskyttet af den nationale lovgivning om ophavsrettigheder, men som ophørte før den 1. juli 1995 på grund af manglende (rettidig) opfyldelse af et formelt krav, nærmere bestemt manglende (rettidig) indgivelse af en [opretholdelses]erklæring som omhandlet i artikel 21, stk. 3, i [Benelux-loven] […]?

2) Såfremt [første] spørgsmål besvares bekræftende:

Skal [direktiv 93/98] fortolkes således, at det er til hinder for en national lovgivning, hvorefter ophavsretten til et brugskunstværk, som ophørte før den 1. juli 1995 på grund af manglende opfyldelse af et formelt krav, skal gælde som ophørt for bestandigt?

3) Såfremt [andet] spørgsmål besvares bekræftende:

Såfremt den omhandlede ophavsret i henhold til den nationale lovgivning må anses for på et tidspunkt at [skulle reaktiveres] eller [er blevet reaktiveret], fra hvilket tidspunkt er dette da tilfældet?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Om det første og det andet spørgsmål

30 Med det første og det andet spørgsmål, som behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, for det første, om artikel 10, stk. 2, i direktiv 93/98, sammenholdt med dette direktivs artikel 13, stk. 1, skal fortolkes således, at de i direktivet fastsatte beskyttelsestider finder anvendelse på

ophavsrettigheder, der oprindeligt var beskyttet af den nationale lovgivning, men som ophørte før den 1. juli 1995. For det andet ønsker retten oplyst, om direktiv 93/98 er til hinder for en national lovgivning, der oprindeligt havde givet ophavsretlig beskyttelse til et værk, som i hovedsagen, men som efterfølgende bragte disse rettigheder til ophør for bestandigt på grund af manglende opfyldelse af et formelt krav.

31 Indledningsvis skal det bemærkes, at artikel 10, stk. 2, i direktiv 93/98 bestemmer, at den beskyttelsestid, der er fastsat i dette direktiv, finder anvendelse på alle værker og emner, som på den i direktivets artikel 13, stk. 1, fastsatte dato – dvs. den 1. juli 1995 – enten er beskyttet i mindst én medlemsstat i medfør af national lovgivning om ophavsret eller beslægtede rettigheder, eller som opfylder kriterierne for beskyttelse efter direktiv 92/100/EØF.

32 Hvad angår den første af disse betingelser fremgår det af de sagsakter, som Domstolen råder over, og som generaladvokaten har anført i punkt 63 i forslaget til afgørelse, at de i hovedsagen omhandlede værker for det første oprindeligt var beskyttet i den medlemsstat, i hvilken beskyttelsen påberåbes, men at denne beskyttelse efterfølgende ophørte før den 1. juli 1995, og at det for det andet må fastslås, at værkerne på denne dato ikke var beskyttet i nogen anden medlemsstat.

33 Imidlertid antyder det første spørgsmål, der er stillet af den forelæggende ret, at overholdelsen af denne første betingelse kan føre til genoprettelsen af rettigheder, der er ophørt i henhold til den pågældende nationale lovgivning forud for den i artikel 13, stk. 1, i direktiv 93/98 fastsatte dato, og som ikke er beskyttet på en anden medlemsstats område, hvilket tilfælde indebærer, at de i direktivet fastsatte beskyttelsestider finder anvendelse på værker, i forhold til hvilke den ophavsretlige beskyttelse således ville blive genoprettet i den form, der forelå før ophøret.

34 I denne henseende skal det ikke desto mindre bemærkes, at brugen i artikel 10, stk. 2, i direktiv 93/98 af præsens indikativ i forhold til at fastsætte de to alternative anvendelsesbetingelser for beskyttelsestiderne i direktivet, viser, at lovgiver ønsker, at der skal drages retlige konsekvenser af den situation, der netop forelå den 1. juli 1995, og ikke på et tidspunkt før eller efter denne dato.

35 Såfremt ophavsrettighederne som følge af disses ophør i medfør af en given national lovgivning forud for den i artikel 13, stk. 1, i direktiv 93/98 fastsatte dato ikke længere var beskyttet i henhold til artikel 10, stk. 2, i direktiv 93/98 på denne dato, ville de i sidstnævnte direktiv indeholdte beskyttelsestider følgelig ikke finde anvendelse på det pågældende værk.

36 Denne lovgivningsmæssige løsning indebærer, at princippet om velerhvervede rettigheder, hvortil der henvises i 27. betragtning til direktiv 93/98, overholdes. Dette princip vil nemlig netop finde anvendelse på udnyttelse af værker, der er foretaget i god tro fra og med det tidspunkt, hvor disse ikke længere er beskyttet.

37 Det skal derfor fastslås, at den første betingelse, som indeholdt i artikel 10, stk. 2, i direktiv 93/98, sammenholdt med dette direktivs artikel 13, stk. 1, skal fortolkes således, at de i det nævnte direktiv fastsatte beskyttelsestider ikke finder anvendelse på ophavsrettigheder, der oprindeligt var beskyttet af den nationale lovgivning, men som ophørte før den 1. juli 1995, og som ikke er beskyttet på en anden medlemsstats område.

38 Den omstændighed, at ophøret af ophavsrettighederne før den 1. juli 1995 tilsyneladende ikke var foreneligt med Bernerkonventionens artikel 5, stk. 2, i henhold til hvilken nydelsen og udøvelsen af ophavsrettigheder ikke er undergivet nogen formalitet, kan ikke rejse tvivl om denne konklusion.

39 I denne henseende skal det for det første understreges, at EU-lovgiver med den første betingelse i artikel 10, stk. 2, i direktiv 93/98 har truffet det valg at lade værker og emner, som er beskyttet »i medfør af national lovgivning om ophavsret eller beslægtede rettigheder«, være omfattet. Heraf følger,

at bestemmelsen hverken har til formål eller følge at fastsætte betingelserne for, at beskyttelsen kunne ophøre før den 1. juli 1995, idet dette spørgsmål stadig var underlagt den relevante nationale lovgivning.

40 For det andet følger det ganske vist af TRIPs-aftalens artikel 9, stk. 1, der er blevet godkendt på Unionens vegne, at denne bl.a. skal efterkomme Bernerkonventionens artikel 5, stk. 2. Imidlertid fremgår det af TRIPs-aftalens artikel 65, stk. 1, at denne trådte i kraft den 1. januar 1995, dvs. efter såvel den dato, hvor direktiv 93/98 blev vedtaget – nemlig den 29. oktober 1993 – og den dato, hvor direktivet trådte i kraft – nemlig den 19. november 1993. Derudover skal det bemærkes, at Unionen i henhold til TRIPs-aftalens artikel 65, stk. 1, ikke havde en forpligtelse til at anvende aftalens bestemmelser før den 1. januar 1996.

41 Som følge heraf kan forpligtelsen til at fortolke direktiv 93/98 i overensstemmelse med TRIPs-aftalen under alle omstændigheder i en situation som den i hovedsagen omhandlede ikke medføre, at direktivets artikel 10, stk. 2, skal fortolkes således, at ophavsrettigheder, der ophørte før den 1. juli 1995 under anvendelse af en national regel, der tilsyneladende ikke var i overensstemmelse med Bernerkonventionen, som følge af begrundelsen for dette ophør bør nyde godt af de i det nævnte direktiv indeholdte beskyttelsestider.

42 Hvad angår den anden af de betingelser, der følger af bestemmelsen, skal det – som den forelæggende ret har anført – konstateres, at de stole, som Montis havde ophavsret til indtil den 18. april 1993, udgør brugskunstværker, som ikke er omfattet af direktiv 92/100, der i henhold til dettes artikel 2, stk. 3, ikke omfatter udlejnings- og udlånsrettigheder i forbindelse med disse. Heraf følger under alle omstændigheder, at det nævnte direktiv ikke kan have fastsat beskyttelseskriterier i forhold til sådanne værker.

43 Det fremstår derfor således, at ingen af de to alternative betingelser i artikel 10, stk. 2, i direktiv 93/98 er opfyldt.

44 Det følger af det ovenstående, at direktiv 93/98 ikke skal anses for at være til hinder for en national lovgivning om ophævelse som den i hovedsagen omhandlede, der ikke har genoprettende virkninger, og som således fastslår, at rettighederne er definitivt ophørt, på trods af den omstændighed at ophøret af sidstnævnte før den 1. juli 1995 ikke er foreneligt med Bernerkonventionens artikel 5, stk. 2.

45 I betragtning heraf bemærkes, at denne konstatering ikke er til hinder for, at den pågældende medlemsstat i en sag som den i hovedsagen omhandlede opfylder sine forpligtelser i henhold til Bernerkonventionens artikel 5, stk. 2, og tager konsekvenserne af, at den ifalder ansvar som følge af en eventuel tilsidesættelse af konventionen.

46 Under hensyn til de ovenstående bemærkninger skal det første og det andet spørgsmål besvares som følger:

— Artikel 10, stk. 2, i direktiv 93/98, sammenholdt med dette direktivs artikel 13, stk. 1, skal fortolkes således, at de i direktivet fastsatte beskyttelsestider ikke finder anvendelse på ophavsrettigheder, der oprindeligt var beskyttet af den nationale lovgivning, men som ophørte før den 1. juli 1995.

— Direktiv 93/98 skal fortolkes således, at det ikke er til hinder for en national lovgivning, der som i hovedsagen oprindeligt havde givet ophavsretlig beskyttelse til et kunstværk, men som efterfølgende bragte disse rettigheder til ophør for bestandigt før den 1. juli 1995 på grund af manglende opfyldelse af et formkrav.

Det tredje spørgsmål

47 Henset til besvarelsen af det første og andet spørgsmål er det ufornødent at besvare det tredje spørgsmål.

Sagens omkostninger

48 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 10, stk. 2, i Rådets direktiv 93/98/EØF af 29. oktober 1993 om harmonisering af beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder, sammenholdt med dette direktivs artikel 13, stk. 1, skal fortolkes således, at de i direktivet fastsatte beskyttelsestider ikke finder anvendelse på ophavsrettigheder, der oprindeligt var beskyttet af den nationale lovgivning, men som ophørte før den 1. juli 1995.

Direktiv 93/98 skal fortolkes således, at det ikke er til hinder for en national lovgivning, der som i hovedsagen oprindeligt havde givet ophavsretlig beskyttelse til et kunstværk, men som efterfølgende bragte disse rettigheder til ophør for bestandigt før den 1. juli 1995, på grund af manglende opfyldelse af et formkrav.

Underskrifter